

Interne memo

Onderwerp: Financiële regeling AZC Albergen
Datum: 14 februari 2023
Steller: 5.1.2e
Status: Concept, ter bespreking op 15 februari 2023
Bijlagen: Concept-financiële regeling (versie d.d. 9 februari 2023), kaderovereenkomst (d.d. 19 september 2022), concept-verslag gesprek staatssecretaris d.d. 25 januari 2023

Doel van deze memo

Deze memo is bedoeld ter voorbereiding op het interne overleg over de financiële regeling d.d. 15 februari 2023 en kan als gespreksleidraad dienen voor dat overleg.

Aanleiding

In de kaderovereenkomst over het AZC Albergen tussen gemeente Tubbergen, ministerie JenV en COA is het volgende opgenomen:
Een financiële regeling met het Rijk zodanig dat de gemeente Tubbergen en haar inwoners op geen enkele wijze financiële nadelen van deze opvang ondervindt.

En:
De verdere uitwerking van de hiervoor omschreven kaders wordt overgedragen aan de gemeente en het COA.

Naar aanleiding van deze passage uit de kaderovereenkomst heeft er (uiteindelijk, na veel aandringen vanuit zowel COA als de gemeente) een overleg plaatsgevonden met de Staatssecretaris. Zie concept-verslag in de bijlage.

Vervolgens is er door het ministerie en COA een eerste aanzet gemaakt t.a.v. deze financiële regeling. Deze is eveneens bijgevoegd. Dit document ligt nu voor om te bespreken, waarbij in elk geval de volgende aspecten moeten worden besproken/in oenschouw moeten worden genomen:

- 1. Afspraken inhoud financiële regeling uit overleg met staatssecretaris
- 2. Strekking financiële regeling
- 3. Rol en positie gemeente
- 4. Rol en positie COA en ministerie
- 5. Communicatie-aanpak begeleidingsgroep en veiligheidsgroep

1. Afspraken inhoud financiële regeling uit overleg met staatssecretaris

Zoals uit het concept-verslag blijkt is de lijn van het ministerie:

- Collectieve voorzieningen
- Geen individuele voorzieningen
- Ministerie is bereid om te kijken naar wat nog wel kan

Er wordt een overzicht gemaakt van zaken die altijd vergoed of gedaan worden, zaken die we dan vanwege de bijzondere situatie in Albergen en zaken waarvan duidelijk is dat niet kan.

2. Strekking financiële regeling

In de concept-regeling staat de term ‘collectieve voorzieningen’ wel genoemd, maar wordt niet specifiek gesproken over ‘individuele voorzieningen’. Er wordt gesproken over de voorwaarde van een causaal verband tussen gemaakte kosten en komst AZC.

Onduidelijk is wanneer er precies sprake is van collectieve voorzieningen. Is een gezamenlijke veilig wonen scan, hetgeen een wens is vanuit de veiligheidsgroep, bijvoorbeeld een collectieve voorziening? Of valt dat in de ogen van de ministerie onder een individuele voorziening?

Bij 2.3. staat dat particulieren geen rechten kunnen ontlenen aan de kaderovereenkomst, zij zijn immers geen partij bij de overeenkomst en kunnen zich derhalve niet beroepen op de financiële regeling. Ook hier bestaat nog onduidelijkheid. Als er collectief bepaalde voorzieningen worden getroffen; kan er dan wel aanspraak op worden gedaan?

Het is belangrijk om duidelijk te hebben wat de strekking en reikwijdte van de regeling is. Er mag geen discussie over bestaan.

Er wordt ook gesproken over projecten gericht op herstel van de sociale cohesie in het dorp Albergen. Dit komt voort uit de toezegging van de staatssecretaris dat hij wil kijken wat er nog meer mogelijk is, gezien de manier waarop het proces m.b.t. de komst van het AZC is gegaan ('overval'), waardoor de samenleving van Albergen behoorlijk ontwricht is geraakt. Het is risicovol om als gemeente hier überhaupt een bedrag te noemen. Wanneer is het goed?

3. Rol en positie gemeente

In de concept-regeling wordt bij de overweging gesproken over 'overeen wordt gekomen'. Daarmee wordt gesuggereerd dat de gemeente en het Rijk het eens zijn over de inhoud van de regeling. En dat is maar zeer de vraag. Of gaat het om de handreiking/kaders van het Rijk, waaraan gemeente/inwoners zich moeten houden?

Bij 2.2 staat dat de zinsnede 'gemeente Tubbergen en haar inwoners' gelezen wordt als 'publiekrechtelijke rechtspersoon de gemeente Tubbergen'. Dit is zoals het (taalkundig) wordt uitgelegd door het ministerie. Bij de totstandkoming van de kaderovereenkomst bestond er vanuit de gemeente een andere indruk. Toch?? Dat is namelijk wel essentieel, te meer omdat het door het ministerie nu als een gezamenlijke regeling wordt aangevlogen.

Bespreken: *Hoe ziet de gemeente de financiële regeling? Gaat het om een regeling van het Rijk waaraan de gemeente zich heeft te houden? Of wordt het een gezamenlijke regeling? Dat is wel essentieel voor zowel inhoud als proces/communicatie.*

4. Rol en positie COA en Ministerie

COA is als eigenaar van 't Elshuys en als zelfstandig bestuursorgaan, onder de vlag van het ministerie, verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers. Het ministerie heeft, bij monde van de staatssecretaris, aangegeven bereid te zijn om de boodschap over de financiële regeling uit te leggen/toe te lichten aan Albergen.

Het is gebruikelijk dat het COA en de betreffende gemeente een bestuursovereenkomst tekenen, voor aanvang van de daadwerkelijke opvang van asielzoekers. Formeel gezien is dit echter niet verplicht. Dit staat ook in het (interne) procesvoorstel van het ministerie (nr. 23 van de WOO-documenten) waarin verwezen wordt naar een Kamerbrief 25 mei 2022: *Op dit moment is het de praktijk dat een opvanglocatie pas na het sluiten van een bestuursovereenkomst tussen COA en de gemeente wordt gerealiseerd of in gebruik wordt genomen. Een dergelijke bestuursovereenkomst is echter niet juridisch randvoorwaardelijk om een locatie te kunnen exploiteren. Wanneer het COA of het Rijksvastgoedbedrijf beschikt over een pand of grond, de bestemming past en de benodigde vergunningen aanwezig zijn, dan kan het COA ook zonder bestuursovereenkomst met de gemeente een locatie in gebruik nemen of houden.*

Voor zover bekend, is de insteek van COA en Ministerie om tot een bestuursovereenkomst komen.

5. Communicatie / aanpak

Er moet ook goed worden nagedacht over de communicatie m.b.t. de financiële regeling. Brengt het ministerie die boodschap, zoals afgesproken? En brengen ze dat als 'hun voorwaarden/kader' en als 'dit is het'? En aan wie wordt deze boodschap gebracht? Aan de begeleidingsgroep en veiligheidsgroep? Er mag in elk geval geen discussie bestaan over de betekenis/strekking van de regeling.

Ten aanzien van de projecten (artikel 3): er moet aandacht zijn voor het sentiment in de buurt dat 'zij er niks mee op schieten dat er in de kern Albergen een bepaald project wordt gerealiseerd' of iets van die strekking.

Belangrijk om dit onderdeel mede door de begeleidingsgroep/dorpsraad te laten bepalen?

Communicatie-aanpak zal t.z.t. goed moeten worden voorbereid.